

پیشگیری از جرایم جهانی

"تعهد بین‌المللی دولت‌ها"

مؤلف: دکتر محمد باری



سرشناسه : بارانی، محمد، ۱۳۴۵ -
 عنوان و نام پدیدآور : پیشگیری از جرایم جهانی «تعهدات بین‌المللی دولت‌ها» محمد بارانی.
 مشخصات نشر : تهران: نشر میزان، ۱۳۹۳
 مشخصات ظاهری : ۲۷۲ ص.
 سروسن : علوم اجتماعی؛ ۷۶۱
 شابک : 978-964-511-560-7
 وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
 موضوع : جرایم بین‌المللی
 موضوع : تعهدات بین‌المللی
 موضوع : جرم و جنایت — پیشگیری
 رده‌بندی دکن : پ ۲/ب ۵۰۰/ک ۵
 رده‌بندی دی‌سی : ۳۴۱/۷
 شماره کتابشناسی : ۳۳۹۰۰۱

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فوایدی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز
 از ناشر خلاف قانون و مقررات خواهد بود.
 لطفاً در صورت مشاهده، موارد فوق را به مراجع ذی‌صلاح اطلاع دهید.

۷۶۱
 نشر میزان
 پیشگیری از جرایم جهانی
 دکتر محمد بارانی
 چاپ اول: بهار ۱۳۹۳
 قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان
 شمار: ۱۰۰۰ نسخه
 شابک: ۷-۵۶۰-۵۱۱-۹۶۴-۹۷۸

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاووسی‌فر، کوچه نکبسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
 فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، رویروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخرآزی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰
 واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتاح و فرصت، پلاک ۱۰۲، تلفن ۸۸۳۳۹۵۲۹-۳۱
 پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

فهرست مطالب

.....	سپین نام	۴
.....	مقدمه	۱۱

بخش اول - مبانی و ابعاد تعهدات دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی

.....	فصل اول - مبانی تعهدات دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی	۲۸
.....	مبحث اول - مبنای سیاست	۲۹
.....	مبحث دوم - مبنای حقوق بشری	۳۳
.....	گفتار اول - تضمین حق بر امنیت از طریق اجرای تعهدات پیشگیری	۳۸
.....	گفتار دوم - تضمین حق حیات بشری و رهگذر اجرای تعهدات پیشگیری	۴۱
.....	گفتار سوم - تضمین حق توسعه و معیشت از طریق رهگذر اجرای تعهدات پیشگیری	۴۱
.....	گفتار چهارم - نقض حقوق بشر تهدیدی علیه صلح و امنیت بین‌المللی	۴۲
.....	مبحث سوم - مبنای حقوقی	۴۶
.....	مبحث چهارم - مبنای انسانی	۴۸
.....	مبحث پنجم - مبنای جرم‌شناختی	۵۱
.....	فصل دوم - منابع تعهدات دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی	۵۸
.....	مبحث اول - معاهدات بین‌المللی	۶۰
.....	گفتار اول - کنوانسیون سازمان ملل متحد در زمینه جرم سازمان‌یافته فراملی	۶۲
.....	گفتار دوم - پروتکل پیشگیری، منع و مجازات قاچاق انسان	۶۴
.....	گفتار سوم - کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد (۲۰۰۳)	۶۵
.....	گفتار چهارم - کنوانسیون‌های بین‌المللی مواد مخدر و روان‌گردان	۶۷

- ۱- کنوانسیون واحد ناظر بر مواد مخدر (۱۹۶۱) ۶۸
- ۲- کنوانسیون ناظر بر مواد روان گردان (۱۹۷۱) ۷۰
- ۳- کنوانسیون مبارزه با مواد مخدر و روان گردان (۱۹۸۸) ۷۲
- ۴- نهادهای اصلی نظارت و کنترل بین المللی مواد مخدر ۷۴
- گفتار پنجم - کنوانسیون ها و قطعنامه های مقابله با تروریسم ۷۹
- مبحث دوم - عرف بین المللی ۸۱
- بحث سوم - تصمیمات سازمان های بین المللی ۸۳
- گفتار اول - سازمان های بین المللی ۸۴
- ۱- سازمان ملل متحد ۸۴
- ۲- سازمان بین المللی پلیس جنایی (اینتربول) ۹۱
- ۳- سازمان های منطقه ای ۹۸
- گفتار سوم - همکاری های صادره از سازمان ملل متحد ۹۹
- ۱- رهبرهای پیشگیری از جرم سازمان ملل متحد ۱۰۰
- ۲- رهنمود همکاری و کمک های فنی درخصوص پیشگیری از جرایم شهری ۱۰۰
- ۳- اعلامیه اصول و برنامه های اجرایی پیشگیری از جرم و برنامه عدالت کیفری ملل متحد ۱۰۱
- ۴- اعلامیه های سیاسی و طرح اقدام جهانی علیه جرم سازمان یافته فراملی ۱۰۲
- ۵- اعلامیه وین درخصوص جرم و عدالت. پرداختن به چالش های قرن بیست و یکم ۱۰۳
- ۶- طرح های عمل برای اجرای اعلامیه وین درخصوص جرم و عدالت: پرداختن به چالش های قرن بیست و یکم ۱۰۳
- ۷- اعلامیه بانکوک درخصوص هماهنگی ها و واکنش ها: پیمان های راهبردی پیشگیری از جرم و عدالت کیفری ۱۰۴
- ۸- اعلامیه سازمان ملل درخصوص جرم و امنیت عمومی ۱۰۴

۹- طرح اقدام میلان و اصول راهبر جهت پیشگیری از جرم و عدالت کیفری	
در بستر توسعه و نظم نوین اقتصادی بین‌المللی.....	۱۰۵
۱۰- رهنمودهای سازمان ملل متحد برای پیشگیری از بزهکاری نوجوانان	
(رهنمودهای ریاض).....	۱۰۶
مبحث چهارم - تصمیمات محاکم قضایی بین‌المللی (رویه قضایی).....	۱۰۸
مبحث پنجم - اصول کلی حقوق و قواعد آمره.....	۱۱۰
گفتار اول - اصول کلی حقوق.....	۱۱۰
گفتار دوم - قاعده آمره.....	۱۱۱
جمع‌بندی بخش اول.....	۱۱۳

بخش دوم - جرائم بین‌المللی و گونه‌های بین‌المللی پیشگیری از جرایم جهانی

فصل اول - جلوه‌های تعهدات بین‌المللی پیشگیری از جرایم جهانی در اسناد بین‌المللی.....	۱۱۸
مبحث اول - اصول و بنابرین پیشگیری از جرایم جهانی در اسناد غیرالزام‌آور.....	۱۱۸
الف - پیشگیری از جرایم تعارضی مسئولیت مشترک دولت‌ها.....	۱۱۹
ب - ایفای نقش محوری توانمندسازی دولت‌ها.....	۱۲۰
پ - همکاری و جذب مشارکت سایر جوامع و دولت‌ها.....	۱۲۱
ت - پایداری برنامه‌های پیشگیری.....	۱۲۴
ث - رعایت حقوق بشر و الزام به قانون‌مداری و برنامه‌های پیشگیری.....	۱۲۵
ج - ساختارسازی برای پیشگیری از جرایم جهانی.....	۱۲۷
چ - تدوین برنامه ملی و بین‌المللی پیشگیری از جرائم جوامع.....	۱۲۸
ح - تهیه آمار جنایی و تبادل اطلاعات در شبکه جهانی.....	۱۲۹
خ - تاکید بر پیشگیری از جرایم جهانی.....	۱۳۳
مبحث دوم - جلوه‌های تعهدات بین‌المللی دولت‌ها در اسناد الزام‌آور.....	۱۳۴
گفتار اول - تعهدات عمومی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی.....	۱۳۵
۱- تعهدات علمی و آموزشی دولت‌ها.....	۱۳۵
۲- تعهدات سرکوبگرانه دولت‌ها.....	۱۳۷
۳- تعهد دولت به همکاری بین‌المللی.....	۱۶۰

- ۴- تعهدات دولت‌ها به طراحی نظام جامع آمار جنایی و تبادل اطلاعات ۱۶۴..
- گفتار دوم - تعهدات اختصاصی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی ۱۶۶.....
- ۱- پیشگیری از فساد ۱۶۶.....
- ۲- پیشگیری از پولشویی ۱۶۹.....
- ۳- پیشگیری از قاچاق انسان ۱۷۰.....
- ۴- پیشگیری از قاچاق مواد مخدر ۱۷۱.....
- ۵- پیشگیری از تروریسم ۱۷۴.....
- ملل دوم - گونه‌های بین‌المللی پیشگیری از جرایم جهانی ۱۸۰.....
- مبحث اول - گونه‌های پیشگیری از جرایم جهانی در اسناد غیرالزام‌آور ۱۸۲.....
- گفتار اول - مفاهیم و رویکردهای کلی ۱۸۲.....
- گفتار دوم - سازمان ملل و رویکرد پیشگیری کنشی از جرم ۱۸۴.....
- الف - مفاهیم و روش‌ها سازمان ملل ۱۸۴.....
- ب - گونه‌های پیشگیری کنشی سازمان ملل ۱۸۸.....
- ۱- پیشگیری از جرم از طریق توسعه اجتماعی (پیشگیری توسعه‌مدار) ۱۸۸.....
- ۲- پیشگیری وضعی از جرم ۱۹۱.....
- ۳- پیشگیری از جرم محله‌مدار ۱۹۳.....
- ۴- پیشگیری از تکرار جرم ۱۹۴.....
- ۵- پیشگیری از جرائم سازمان‌یافته ۱۹۶.....
- گفتار سوم - سازمان ملل و رویکرد پیشگیری واکنشی از جرم ۱۹۶.....
- مبحث دوم - گونه‌های پیشگیری از جرایم جهانی در اسناد الزام‌آور ۲۰۱.....
- گفتار اول - پیشگیری کنشی در اسناد الزام‌آور بین‌المللی ۲۰۱.....
- الف - پیشگیری وضعی ۲۰۱.....
- ۱- کنترل مرزها ۲۰۲.....
- ۲- ایجاد هویت ثابت ملی / بین‌المللی برای اشخاص ۲۰۴.....
- ۳- کنترل هویت افراد ۲۰۵.....
- ۴- نظام جامع مراقبتی و نظارتی ۲۰۶.....

۵ - وضع قواعد و اصلاح فرایندهای جرم‌زا	۲۰۷
ب - پیشگیری اجتماعی (توسعه مدار)	۲۰۹
گفتار دوم - پیشگیری واکنشی	۲۱۱
جمع‌بندی بخش دوم	۲۱۴

بخش سوم - ماهیت تعهدات و مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در نقض تعهدات پیشگیرانه

فصل اول - ماهیت تعهدات پیشگیرانه دولت‌ها	۲۱۸
گفتار اول - اسناد غیرالزام‌آور پیشگیری از جرایم جهانی	۲۱۸
گفتار دوم - اسناد الزام‌آور پیشگیری از جرایم جهانی	۲۲۲
الف - ماهیت متفاوت تعهدات پیشگیرانه	۲۲۲
ب - الزام‌آور تعهدات دولت‌ها	۲۲۳
پ - قلمرو تعهدات دولت‌ها	۲۲۹
ت - تعهد به وسیله و توسط - به نتیجه	۲۳۱
فصل دوم - مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی	۲۳۴
گفتار اول - ماهیت و محتوای مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها در پیشگیری	۲۳۵
گفتار دوم - شرایط تحقق مسئولیت بین‌المللی دولت در نقض تعهدات پیشگیرانه	۲۳۷
جمع‌بندی بخش سوم	۲۴۰
نتیجه‌گیری	۲۴۳
فهرست منابع	۲۵۸

مقدمه

با تسخیر زمان و مکان توسط بشر و به دنبال آن ظهور پدیده جهانی شدن جرم، فرصت‌های جدید بزهکاری با ماهیت جهانی نیز بوجود آمدند. جرایم جهانی با انگیزه سودجویانه و خشونت‌آمیز و به صورت سازمان‌یافته در سرتاسر دنیا رخ می‌دهند و ضمن هدف قرار دادن کرامت و امنیت انسانی و حق‌های بنیادین بشری، امنیت جهانی را تهدید و حق برخورداری از امنیت را از انسان‌ها سلب می‌کنند. دولت‌ها، به تنهایی و بدون توسل به اتحاد و اجماع جهانی قادر به پیشگیری از این جرایم نیستند.

تحت تأثیر این دگرگونی‌های جدید، اصل حاکمیت مطلق دولت‌ها روز به روز در حال تزلزل است. این معنا که دولت‌ها برخلاف سابق دیگر قادر نیستند در اتخاذ تصمیماتی که دارای آثار بین‌المللی است تنها بر اساس اراده خود عمل نمایند بلکه زیست اجتماعی در فضای جهان مستلزم تبعیت از اراده و خرد جهانی است. در واقع جهانی شدن، شامل غلبه تدریجی اصولی مشترک بر ابعاد مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی جوامع انسانی می‌شود.

به دنبال جهانی شدن در عرصه اقتصاد، سیاست و حقوق بشر و حتی حقوق کیفری با جهانی شدن و ظهور برخی جرائم جدید که صلح و امنیت بین‌المللی را تحت تأثیر خود قرار داده‌اند، مواجه شده‌ایم. جهانی شدن، به واقع، روی غفلت واقع شده جهانی شدن و از توالی ناخواسته آن است. جهانی شدن، به دنبال پدیده‌های جدیدی برای بزهکاران بالقوه و بالفعل ایجاد کرده است تا جهانی شدن اندیشه جرم "فرصت‌های ارتکاب جرم" و "فرصت‌های ظهور جرایم جدید" را فراهم نماید. جلوه‌های جدیدی از جرایم را تحت عنوان "جرائم جهانی" که به دو دسته عمده جرائم جرم با انگیزه سودجویانه (ب) جرائم خشونت‌آمیز (تروریستی) تقسیم می‌شوند را می‌توان وجود آورد.^۱ مانند؛ قاچاق مواد مخدر، قاچاق اشخاص، تظهير درآمدها و سرمایه‌های نامشروع، فساد مالی و اعمال تروریستی که در کنار جرائم محلی، ملی و بین‌المللی ظاهر شده‌اند. این جرائم خصیصه محلی و ملی ندارد و محصول تحولات اخیر بشری‌اند و جنبه فرامرزی و سازمان‌یافته داشته و مرتکبین چند ملیتی دارند.

۱. نجفی ابرنآبادی، علی حسین (۱۳۹۱)، "جرم‌شناسی جهانی شدن جرم"، جزوه درس دوره کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه مفید، صص ۳۹-۴۰. قابل دسترسی در سایت: آزمون آن لاین (lawtest.ir).

افزایش تعاملات منطقه‌ای و جهانی میان دولت‌های مختلف، شرکت‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات گوناگون، موجب شده است که آثار جرم ارتكابی محدود به مرزهای کشور محل وقوع نباشد، از این رو برخی جرایم ملی رویکرد جهانی به‌خود گرفته‌اند و یا جرایم در شکل‌های نوین خود ظهور پیدا کرده‌اند که ما از آن‌ها تحت عنوان جرایم جهانی یاد می‌کنیم. امنیت کشورهای در ارتباط با این جرایم ممکن است هزاران کیلومتر خارج از مرزهای آن‌ها مورد تهدید واقع شود، به عبارت بهتر تحت تأثیر جهانی شدن دیگر امنیت مرز نمی‌شناسد.

براین، پیشگیری و مقابله با این جرایم نیازمند تصمیم، اراده و سازوکارهای جهانی تحت تأثیر جرم‌شناسی جهانی است. یعنی، به موازات جهانی شدن جرم شیوه‌های مقابله و پیشگیری هم باید جهانی شود. به عبارت دیگر برای پیشگیری و مبارزه با جرایم جهانی سیاست جنایی ملی کافی و جوابگو نیست و دولت‌ها می‌بایست در اجراء ماده ۵۵ منشور ملل متحد، ضمن همکاری با سازمان ملل متحد در جهت دستیابی به اهداف منشور، به شکل انفرادی و جمعی تلاش کنند، یعنی تلاش برای دنیایی عادلانه‌تر برای مردم بتوانند برای امنیت انسانی در تمام اشکال آن نقش آفرینی نمایند.

امروزه در بخش‌های حقوق کیفری محدودی شاهد نزدیک‌تر شدن نظام‌های حقوق کیفری دنیا هستیم و با دست‌کم شاهد هماهنگ‌تر شدن نظام‌های حقوق کیفری می‌باشیم. اما مسئله این است که آیا در بخش پیشگیری، جرم‌شناسی و حقوق کیفری افتاد؟ درک این ضرورت انسانی، یعنی حرکت از سیاست کیفری به سیاست‌ها و برنامه‌های جهانی پیشگیری از جرم دور از ذهن جوامع بین‌المللی بوده است. یکی از مصادیق ماده ۵۵ منشور، موضوع پیشگیری از جرم و عدالت کیفری است به عبارت دیگر، تأمین امنیت و صلح جهانی که مورد نظر سازمانی ملل متحد است این امر را می‌گذرد. پیشگیری و سپس اقدامات کیفری حاصل می‌شود. یعنی ضرورت زندگی جهانی، تأمین امنیت و صلح جهانی است و این ضرورت ابتدا در پرتو پیشگیری و سپس در پرتو سرکوبی و کیفری ایجاد خواهد شد.

مجامع بین‌المللی و در رأس آن‌ها سازمان ملل متحد با طراحی کنگره‌های پنج‌سالانه

پیشگیری از جرم و عدالت کیفری و برگزاری دوازده کنگره از سال ۱۹۵۵، نه فقط یک فرصت و موقعیت مناسب برای تعامل و هم‌فکری متخصصان پیشگیری از جرم ایجاد کرده است، بلکه در سطح یک نهاد سیاست‌گذاری در زمینه پیشگیری و عدالت کیفری نقش آفرینی می‌کند، نهادی که اعتبار آن نه به لحاظ الزام‌آور بودن مصوبات آن، بلکه به دلیل کیفیت اسناد تنظیمی است. نتایج و دستاوردهای این کنگره‌ها علاوه بر اصول مشترک عدالت کیفری، دستیابی به درک نسبتاً مشترکی از پیشگیری از جرم و کیفیت زندانی، پیشگیری از جرم برای آزادی، عدالت، صلح و توسعه، اتخاذ تدابیر در زمینه پیشگیری از جرائم سازمان‌یافته و تروریسم، همکاری بین‌المللی در زمینه امنیت برای همه، مبارزه با پولشویی، پیشگیری از فساد و ارتشاء را به دنبال داشته است و اخیراً نیز در کنگره دوازدهم که در ۱۲ تا ۱۹ آوریل ۲۰۱۰ در برزیل، تحت عنوان "راهبردهای جامع برای مقابله با چالش‌های جهانی پیشگیری از جرم و نظام‌های عدالت کیفری و گسترش آنان در جهانی بحران‌زده"^۱ برگزار گردید، محورهای چون تسهیل امضاء و اجرای اسناد بین‌المللی مربوط به پیشگیری از جرم، مبارزه با قاچاق اشخاص و مهاجرین، همکاری در مقابله با پولشویی و تروریسم، مبارزه با جرایم سایبری مورد تأکید واقع گردید و سازکارهای اجرایی جدیدی آن در سطح بین‌المللی بررسی شد که نشان از توجه به ضرورت اتخاذ سیاست جهانی برای پیشگیری و مبارزه با جرایم جهانی است.

همچنین کمیسیون پیشگیری از جرم سازمان ملل متحد مرجع اصلی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در زمینه کنترل بزهکاری محسوب می‌شود و زیر نظر شورای اقتصادی و اجتماعی که پس از مجمع عمومی، رکن اصلی سیستم ملل متحد و مسئول سازمان ملل متحد است به انجام وظایف خود عمل می‌کند. در واقع، کمیسیون مرجعی سیاست‌گذار و راهبر^۲ برای برنامه پیشگیری از جرم و عدالت کیفری سازمان ملل متحد است.^۳

یقیناً به تاسی از این ادبیات تولید شده در کنگره‌های پیشگیری از جرم و عدالت

1. Comprehensive Strategies for Global Challenges: Crime Prevention and Criminal Justice Systems and Their Development in a Changing World.

2. Policy-making body

۳. نجفی ابرنآبادی، علی حسین (۱۳۷۵)، "سیاست جنایی سازمان ملل متحد"، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ویژه، ص ۳۰۷.

کيفرى و تلاش هاى كميسيون پيشگيرى از جرم سازمان ملل متحد است كه اسنادى مانند: كنوانسيون سازمان ملل متحد در مبارزه با جرم سازمان يافته فراملى و پروتكل هاى الحاقى آن، كنوانسيون مبارزه با فساد، كنوانسيون هاى مواد مخدر و روان گردان و كنوانسيون ها و قطعنامه هاى متعددى در زمينه پيشگيرى و مبارزه با جرايم جهانى از جمله تروريسم تنظيم و تصويب شده است كه هر يك حاوى جلوه هاى حقوقى و جرم شناختى پيشگيرى كنى و واكنشى از جرم است و عمدتاً بر پيشگيرى عام، جتعالى و وضعى تأكيد دارند. در اين رهگذر نبايد از اسناد ارشادى سازمان ملل متحد در زمينه پيشگيرى از جرم غافل بود. اين اسناد كمك شايانى به دولت ها در اتخاذ سياست هاى پيشگيرانه نموده است.

با اين وجود وضعيت تعهدات بين المللى دولت ها در پيشگيرى از جرايم جهانى به خوبي روشن نيست و دولت ها با وجود پذيرش و امضاء اسناد متعدد الزام آور و غير الزام آور پيشگيرانه هنوز به طور درسى از اين تعهدات نرسيده اند، فقر رويه قضايى بين المللى در حوزه تعهدات پيشگيرانه مؤيد اين ادعا است، هرچند نمونه هاى نادرى از تعهد به پيشگيرى از جرايم جهانى در رويه قضايى ديوان بين المللى دادگستري (قضيه بوسنى هرزه گوين عليه صرب ها) و در رويه قضايى صرفاً ناظر بر جرايم بين المللى (نسل كنى) است و تعهد به پيشگيرى از سلب حيات در ديوان اروپاي حقوق بشر، مشاهده مى شود، اما در هر حال صورت واحد و نگارش دقيق و خصوصاً در زمينه پيشگيرى از جرايم جهانى ديده نمى شود. مسائل اساسى مانند مبادى بين المللى دولت ها به پيشگيرى از جرايم جهانى، ماهيت و چيستى اين تعهدات، جايگاه هاى آن و گونه هاى پيشگيرى مورد تمايل جامعه جهانى، در ادبيات نظري حقوق بين المللى به خوبي روشن نشده اند. بنابراين تلاش نگارنده بر اين محور استوار است كه زمينه راى نكارش نسبتاً دقيقى از تعهدات پيشگيرانه دولت ها از جرايم جهانى مهيا كند. به نهايت بهتر، مسئله اصلى، تلاش براى اثبات موضوع تعهد دولت ها در پيشگيرى از جرايم جهانى است. به همين منظور پيدايش سرچشمه گرانش دولت ها به تعهدات پيشگيرانه و روشن ساختن مباني اين تعهدات از يك سو و شناختن منابع ايجاد اين تعهدات از سوي ديگر، به روشن شدن اينكه تعهدات دولت ها به پيشگيرى از جرايم جهانى از منابع قراردادى سرچشمه مى گيرد يا از منابع عرفى و يا از ساير منابع حقوق بين المللى، كمك خواهد كرد. از آنجاى كه جلوه ها و ماهيت تعهدات پيشگيرانه دولت ها از جرايم

جهانی به خوبی تبیین نشده‌اند، تلاش خواهیم کرد تا با روشن شدن جلوه‌ها و ماهیت این تعهدات و ضمانات اجرای آنها، موجبات توجه بیشتر جامعه بین‌المللی را به مباحث نظری و عینی تعهدات پیشگیرانه و مسئولیت دولت‌ها در نقض این تعهدات مهیا شود. همچنین، امروزه در سطح پیشگیری ملی مواجه هستیم با عدول نسبی از پیشگیری واکنشی و گرایش به پیشگیری کنشی اما این‌که این رویکرد در سیاست جنایی سازمان ملل چگونه است، قابل بررسی است. زیرا با وجود شعارهای متنوع در حوزه حقوق دیپلماتیک نیمی بر تمرکز دولت‌ها بر پیشگیری کنشی، مشخص نیست که تعهدات بین‌المللی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی بر کدامیک از گونه‌های پیشگیری کنشی یا پیشگیرانه استوار است. مضافاً اینکه در اسناد بین‌المللی جنبه پیشگیرانه و جنبه کیفری با یکدیگر خلط شده است، به این معنا که وظیفه دولت‌ها در پیشگیری از جرائم جهانی به وظیفه کیفری بازماندگی از طریق جرم‌انگاری و وضع مجازات‌های مؤثر ختم می‌شود و این موضوعی است که آفتی پنهان برای پیشگیری بین‌المللی از جرائم جهانی محسوب می‌شود.

بنابراین، نگارنده به دنبال ارتقاء جایگاه پیشگیری کنشی از جرایم جهانی و تبیین حقوقی و جرم‌شناختی تعهدات بین‌المللی دولت‌ها در پیشگیری از این جرایم است زیرا بخش اعظمی از صلح و امنیت بین‌المللی در گرو رجه محققان، پژوهشگران و دولتمردان ملی و بین‌المللی به جایگاه و اهمیت تعهدات دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی است.

بر این اساس، سوالات متعددی به ذهن متبادر می‌شود از جمله: آیا پیشگیری از جرایم جهانی که در کنوانسیون‌های متعددی پیش‌بینی شده است، احتمالاً در عرف بین‌المللی برای دولت‌ها ایجاد شده است، یک تعهد بین‌المللی محسوب می‌شود؟ و یا به عبارت بهتر، آیا این اسناد ناظر بر جرایم جهانی، برای دولت‌ها الزام‌آور است و دولت‌ها یک تعهد حقوقی برای اجرای سیاست‌ها و تدابیر بین‌المللی پیشگیری دارند یا یک تعهد همکاری و یا هیچکدام. پیشگیری از جرایم جهانی توسط دولت‌ها بیشتر از کدام گونه‌های پیشگیری از جرم تبعیت کرده است؟ الزامات دولت‌ها بر اساس اسناد بین‌المللی و عرف ناظر بر پیشگیری کدامند و آیا اساساً دولت‌ها در کنار جهانی کردن عناوین مجرمانه، پیشگیری را هم جهانی کرده‌اند؟ و آیا تعهد دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی عرفی نشده است؟ جلوه‌های تعهدات بین‌المللی دولت‌ها به پیشگیری از

جرایم جهانی کدامند؟ مبانی و منابع تعهدات بین‌المللی دولت‌ها به پیشگیری از جرایم جهانی از کجا سرچشمه می‌گیرند؟ تعهدات بین‌المللی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی از چه ماهیتی برخوردارند؟ و اینکه آیا می‌شود مسئولیتی برای دولت‌ها در نقض تعهدات پیشگیری از جرایم جهانی پیش‌بینی کرد؟

اهداف این تالیف پژوهشی، اثبات یا نفی تعهد بین‌المللی دولت‌ها به پیشگیری از جرایم جهانی، تلاش در جهت تبیین ادبیات پیشگیری بین‌المللی و توجه دادن دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی به پیشگیری از جرایم جهانی، تبیین ضرورت جهانی‌سازی پیشگیری بین‌المللی از جرایم به موازات جهانی‌شدن جرم، اقتصاد، فرهنگ و سیاست و شناسایی زمینه‌ها، مؤثر پیشگیری بین‌المللی از جرایم جهانی است. ورود به این مباحث نیازمند تبیین مفاهیم جهانی‌شدن و جرایم جهانی است.

۱- جهانی‌شدن

ظهور هر واژه مفهومی مانگر این است که واژه‌های پیشین قادر به تبیین و توصیف شرایط جدید نیستند. سرچشمه است واژه‌های نوینی برای توضیح وضعیت جدید ابداع و به‌کار گرفته شوند،^۱ از جمله واژگان، واژه "جهانی‌شدن" و به دنبال آن عبارت "جهانی‌شدن جرم" است. تبیین مفهوم "جهانی‌شدن جرم" مستلزم شناخت مفهوم جهانی‌شدن است.

جهانی‌شدن در مفاهیم گوناگونی به‌کار گرفته شده است از جمله در معنای: (۱) آزادسازی،^۲ در حالی که این واژه به معنای برداشتن موانع و محدودیت‌های دولتی از مبادلات بین کشورهاست، (۲) غربی‌شدن،^۳ این تعبیر پیش از سوی دولتمردان و نظریه‌پردازان آمریکایی و اروپایی به صورت آشکار و پنهان به‌کار گرفته می‌شود. به همین دلیل است که منتقدان لیبرالیسم نیز آن را به همین معنا تفسیر کرده و به‌کار می‌برند. (۳) جهانی‌سازی،^۴ که معنای مهندسی، طراحی و تدوین برنامه‌ها و گفتمانی از پیش تعیین شده و تحمیل آن به سایر ملل جهان است. (۴) بین‌المللی‌شدن،^۵ در حالی که این کلمه به معنای وابستگی متقابل و تعاملات فرامرزی بین کشورها است.

۱. ناجی‌راد، محمدعلی (۱۳۸۷)، "جهانی‌شدن تروریسم"، نشر وزارت امور خارجه، چاپ اول، تهران، ص ۱۶۱.

2. Liberalization

3. Westernization

4. Universalization

5. Internationalization

۵) قلمروزدایی،^۱ در این معنی، تغییرات جغرافیایی که بر اساس آن مرزها و فواصل جغرافیایی اهمیت پیشین خود را از دست داده‌اند.^۲ این تالیف بر اساس مفهوم اخیر از جهانی‌شدن استوار است که به موجب آن جهانی‌شدن، فرایند افزایش ارتباطات بین جوامع است، به گونه‌ای که وقایع و تحولات یک گوشه از جهان به طور فزاینده‌ای بر کل جهان تأثیر می‌گذارد، مانند جرایم تروریستی، قاچاق مواد مخدر و سایر جرایم جهانی.

برای بهترین تعریف منطبق با این رویکرد، تعریف آنتونی گیدنز است. بر اساس این تعریف: "جهانی‌شدن را می‌توان به مثابه افزایش و تقویت روابط اجتماعی در گستره جغرافیایی که یک کشور یا منطقه را در بر می‌گیرد، به گونه‌ای که یکدیگر ارتباط می‌دهند که به داده‌های واقع شده در یک نقطه بر اتفاقات منطقه‌ای دیگر که در فاصله‌ای بسیار دور واقع شده‌اند، اثر می‌گذارد و برعکس".^۳ مهمترین حوزه مطالعه حقوق کیفری جرم است که در فرایند جهانی‌شدن دچار تغییر و تحول گردیده و شکل و ماهیت آن دگرگون شده است. جهان‌شدن چه به عنوان یک برنامه از پیش تعیین شده و چه به عنوان یک فرایند، راه را برای امکان‌پذیری همکاری‌های هموار کرده است؛ به ویژه به مدد فناوری نوین ارتباطات که موجب پدید آمدن این نوع جرایم شده است.^۴

دلیل این که چرا جهانی‌شدن با جرم در ارتباط است مبتنی بر این واقعیت است که زوال مرزها میان دولت‌ها موجب سهولت مهاجرت و جابجایی می‌شود و همچنین ارتباطات صوتی - تصویری و فضای مجازی همان‌گونه که بسیار به دنبال دارد به همان نسبت راه را برای فعالیت سازمان‌های جنایی در جهان و داخل کشورها هموار می‌کند.^۵

بنابراین، به دنبال جهانی‌شدن اقتصاد، فرهنگ، سیاست و حقوق بشر، حقوق کیفری، با جهانی‌شدن و ظهور برخی جرائم جدید که صلح و امنیت بین‌المللی را تحت تأثیر خود قرار داده‌اند، روبرو شده‌ایم. افزایش تعاملات منطقه‌ای و جهانی میان

1. Deterritorialization

۲. همان ص ۱۶۲.

۳. همان ص ۱۶۲-۱۶۳.

۴. احمدی، احمد (۱۳۹۲)، "جهانی‌شدن جرم و تغییر استراتژی نظام‌های حقوق کیفری ملی"، دائرةالمعارف علوم جنایی (مجموعه مقاله‌های تازه‌های علوم جنایی، کتاب دوم)، نشر میزان، چاپ اول، تهران، ص ۶۳۹.

۵. همان، ص ۶۴۲.

دولت‌های مختلف، شرکت‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات گوناگون، موجب شده است که آثار یک جرم ارتكابی محدود به مرزهای کشور محل وقوع نباشد، از این‌رو برخی جرایم ملی جنبه جهانی به‌خود گرفته‌اند و یا جرایم در شکل‌های نوینی ظهور پیدا کرده‌اند^۱ که از آن‌ها تحت عنوان جرایم جهانی یاد می‌شود که به دو دسته عمده الف) جرائم با انگیزه سودجویانه (جرایم سازمان‌یافته فراملی) ب) جرائم خشونت آمیز (تروریستی) تقسیم می‌شوند و در کنار جرائم محلی، ملی و بین‌المللی ظاهر می‌شوند. مصادیق جرایم جهانی مانند؛ قاچاق مواد مخدر، قاچاق اشخاص، قاچاق اعضای بدن، تهیر درآمدها و سرمایه‌های نامشروع، فساد مالی و جرایم تروریستی دارای ساختار فراملی و ترسیمی جهانی هستند.

در واقع، امروزه به دلیل پیدایش فناوری اطلاعات و گسترش تعاملات بین‌المللی، شکل‌های جدیدی از هکاری پدید آمده‌اند که علاوه بر ایجاد ناامنی در سطح ملی، تهدیدی علیه امنیت جهانی نیز به شمار می‌روند. از این‌رو، دولت‌ها در راستای مبارزه با این جرایم جهانی اقدامات راهبردهای و تدابیر متناسب برآمده‌اند.^۲

جهانی‌شدن همان‌گونه که فرصت‌های امنیتی تازه‌ای برای انسان به ارمغان می‌آورد، تهدیدهای نوینی هم تولید می‌کند که یکی بسیاری از جوامع سیاسی را هدف قرار می‌دهد، به عبارت دیگر، "جهانی‌شدن فقط مفهوم "امنیت جهانی" را به ما نمی‌دهد، بلکه "ناامنی" نیز از درون آن زاده می‌شود.^۳

۲- جرایم جهانی^۴

هرچند عنوان "جرایم جهانی" در گفتمان و اسناد بین‌المللی با این صراحت بیان نشده است، اما با بررسی اسناد بین‌المللی ناظر بر پیشگیری از جرم، عدالت کیفری، اعلامیه‌ها، بیانیه‌ها، قطعنامه‌ها و استانداردهای بین‌المللی (اسناد غیرالزام‌آور) و اسناد الزام‌آور می‌توان نگرانی عمیق جامعه جهانی را از جرایم جهانی و جرایم فراملی به خوبی درک کرد. این موضوع در دستیابی به یک چارچوب منطقی برای تعریف و بیان ویژگی‌های جرایم جهانی و تفکیک آن از سایر جرایم ما را کمک خواهد کرد.

در اعلامیه وین درخصوص جرم و عدالت: پرداختن به چالش‌های سده

۱. نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۱)، "جرم‌شناسی (جهانی‌شدن جرم)"، پیشین، صص ۳۹-۴۷.

۲. احمدی، احمد، پیشین، ص ۶۳۹.

۳. همان، ص ۶۴۵.

بیست و یکم، این موضوع چنین بیان شده است:

"ما کشورهای عضو سازمان ملل با ابراز نگرانی از تأثیر ارتکاب جرایم جدی با ماهیت جهانی بر جوامع جهانی و با اعتقاد به نیاز به همکاری دو جانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی در پیشگیری از جرم و عدالت کیفری و با ابراز نگرانی ویژه از جرایم سازمان‌یافته فراملی^۱ و ارتباط بین اشکال مختلف آن ...، در دهمین کنفرانس سازمان ملل متحد در پیشگیری از جرم و عدالت کیفری (۱۰ لغایت ۱۷ آوریل ۲۰۰۰) گرد هم آمده‌اند تا در خصوص اقدام منسجم و مؤثر با روحیه همکاری و با هدف پیشگیری و مبارزه با بطل جهانی جرم تصمیم‌گیری نمایند."^۲

به نظر می‌رسد با بکار بردن عبارت "جرایم جدی با ماهیت جهانی"، تدوین کنندگان این اعلامیه دنبال خلق عبارتی بوده‌اند که از حیث ماهیت، اهمیت و میزان تأثیرگذاری در مجامع بین‌المللی کاملاً متفاوت از جرایم سازمان‌یافته فراملی باشد. زیرا در ابتدای این گفتمان ابراز نگرانی خود را از این نوع جرایم مجزای از نگرانی از جرایم سازمان‌یافته فراملی بیان می‌کنند و تلاش دارند که با آوردن عبارت "جرایم جدی با ماهیت جهانی"، این تفکیک و تفاوت را روشن نمایند.

مفاد ماده (۱) اعلامیه سازمان ملل در خصوص جرم و امنیت عمومی مؤید استدلال بالا است: "کشورهای عضو باید تلاش کنند با اتخاذ تدابیر مؤثر به منظور مقابله با جرائم بین‌المللی شدید (جرایم جهانی)، از جمله؛ قاچاق، قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، جرایم تروریستی و تطهیر عواید حاصل از جرایم شدید اقتصادی و رفاه شهروندان خود و کلیه اشخاص مقیم در حوزه خود حراست نمایند. دولت‌ها همچنین در ماده ۲ بر ارتقاء بخشی سازمان‌ها و مقامات مسئول پیشگیری و مبارزه با جرایم شدید بین‌المللی تأکید می‌کنند."^۳ و نهایتاً اینکه دولت‌ها با آگاهی از هزینه‌های بالای جرم و مجازات انسانی و مالی، علاوه بر اشکال جدید ملی و بین‌المللی آن و آگاهی از آثار جرم بر دولت‌ها و بزه‌دیدگان شخصی، با به رسمیت شناختن مسئولیت اصلی دولت‌های عضو در زمینه پیشگیری از جرم و عدالت کیفری، در بند ۵-۱ اعلامیه مشروح اصول و

1. Transnational Organized Crimes

۲. بی‌نام (۱۳۸۸)، "مجموعه اسناد استناداردها و هنجارهای سازمان ملل متحد در زمینه پیشگیری از جرم و عدالت کیفری"، ترجمه، نشر روزنامه رسمی ج.ا.ا، معاونت توسعه قضایی قوه قضاییه با همکاری دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، چاپ اول، تهران، ص ۲۴۹.

۳. همان، ص ۲۸۸-۲۸۹.

برنامه‌های اجرایی پیشگیری از جرم و برنامه عدالت کیفری ملل متحد به این باور و اعتقاد رسیده‌اند که در رویارویی با جهانی شدن جرم، پاسخ‌های جدید و مناسبی را باید جستجو کرد.^۱

این اعلام نگرانی شدید از جرایم جهانی در اعلامیه بانکوک با موضوع هماهنگی‌ها و واکنش‌ها: پیمان‌های استراتژیک پیشگیری از جرم و عدالت کیفری در کنگره یازدهم آوریل ۲۰۰۵ در بانکوک - تایلند با ذکر مصادیق جرایم جهانی بهتر نمایان است:

"کشورهای عضو سازمان ملل متحد با یادآوری کار ده کنگره قبلی سازمان ملل، با تأیید مجدد مسئولیت برنامه پیشگیری از جرم و عدالت کیفری سازمان ملل برای کار با کشورهای عضو سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه پیشگیری از جرم و عدالت کیفری با نگرانی عمیق از گسترش و ابعاد جرایم سازمان‌یافته فراملی از جمله؛ قاچاق مواد مخدر، پولشویی، قاچاق اشخاص و تروریسم و هرگونه ارتباط موجود بین آن‌ها و با افزایش پیچیدگی و تنوع یافتن فعالیت‌های گروه‌های تبهکاری سازمان‌یافته و با تأیید مجدد این عمل تروریستی نمی‌تواند در هیچ شرایطی توجیه شود و با توجه به نیاز به یک رویکرد روشن‌تر و منسجم برای مبارزه با فساد و پولشویی، متعهد می‌شوند تا به تعهدات خود در چارتر قانون سازمان ملل عمل نمایند.^۲

در بند ۱۴ این سند، دولت‌ها ضمن توجه به قطعنامه ۵۹/۱۵۶ مجمع عمومی مصوب ۲۰ دسامبر ۲۰۰۴ درخصوص پیشگیری، مبارزه و لغو قاچاق ارگان‌های بدن انسان، نگرانی شدید خود را از استخراج و قاچاق اعضای بدن انسان اعلام می‌دارند. در بند ۱۹ نیز دولت‌ها نگرانی شدید خود را از معضل قاچاق مواد مخدر و پیامدهای جدی اجتماعی - اقتصادی آن اعلام می‌کنند و خواستار تقویت همکاری بین‌المللی برای مبارزه با این شکل جرایم سازمان‌یافته می‌شوند.^۳

ابراز نگرانی شدید از جرایم قاچاق مواد مخدر، پولشویی، قاچاق اشخاص و تروریسم و تکرار این نگرانی عمیق در سایر اسناد نشان از تلاش جامعه بین‌المللی برای معرفی نوع جدیدی از جرایم با اهمیت بیشتری از جرایم سازمان‌یافته فراملی دارد.

1. see seventh United Nations congress on the prevention of crime and the treatment of offenders, Milan, 26 August- 6 September 1985: report prepared by the secretariat chap I. sect. A.

۲. همان، ص ۲۷۶-۲۷۸.

۳. همان، ص ۲۸۰-۲۸۱.

در اعلامیه‌های سیاسی و طرح اقدام جهانی علیه جرم سازمان‌یافته فراملی ناپل آمده است که: "رشد عمیق و وخیم جرایم سازمان‌یافته فراملی در دهه گذشته و آثار جهانی آن زمینه تهدید امنیت داخلی و استمرار حاکمیت دولت‌ها را فراهم کرده است. همچنین در این اعلامیه هشدار داده می‌شود که خسارت‌های فوق‌العاده جرم سازمان‌یافته فراملی در دو جنبه انسانی و مالی و آثار آن بر اقتصادهای ملی، سیستم مالی حاکمیت قانون و ارزش‌های اساسی اجتماعی را هدف قرار داده است."^۱

این نگرانی شدید جامعه جهانی از این جرایم در مقدمه کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روان‌گردان (۱۹۸۸) این‌گونه آمده است: دولت‌های عضو این کنوانسیون از حجم و روند رو به رشد تولید، تقاضا و قاچاق مواد مخدر، آن را تهدیدی جدی برای سلامت و سعادت بشریت به حساب می‌آورند. دولت‌های عضو معتقدند که قاچاق مواد مخدر یک جرم بین‌المللی تلقی می‌شود که پیشگیری از مبارزه با آن مسئولیت جمعی کلیه دولت‌هاست و در چهارچوب همکاری ممکن می‌رود.

همچنین در مقدمه کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد (مصوب ۲۰۰۲) نیز دولت‌ها با ابراز نگرانی از تهدیدات ناشی از فساد عقیده دارند که فساد ثبات و امنیت جوامع را تهدید می‌کند، به سنت‌ها و ارزش‌های دموکراسی، ارزش‌های اخلاقی و عدالت لطمه می‌زند و توسعه پایدار و حاکمیت قانون را به خطر می‌اندازد و با اعتقاد به اینکه فساد دیگر داخلی نیست بلکه جهانی است، پیشگیری از ریشه‌کن کردن فساد را مسئولیت تمامی دولت‌ها می‌دانند.

بنابراین به نظر می‌رسد با تحلیل نظرات جامعه جهانی و نیازهای آن، راه به یک چارچوبی جهت بیان ماهیت و ویژگی‌های جرایم جهانی دست یافت. ^۲ مراد از جرم جهانی، جرمی است که نظم جهانی و به تبع آن، نظم ملی و در صورت اختلال می‌نماید؛ به عبارت دیگر، این‌گونه جرایم، زمان و مکان خاصی نمی‌شاسد و مرزهای ملی را در نوردیده و به سرعت جنبه‌های فراملی به خود می‌گیرد. جرم جهانی «پدیده‌ی جدیدی است که عمیقاً اقتصاد ملی و بین‌المللی، سیاست، امنیت و در نهایت

جوامع بزرگ را تحت تأثیر قرار می دهد.^۱

جهانی شدن بر تغییر ماهیت جرایم تأثیرگذار است، به گونه ای که سازمان یافتگی، پیچیدگی در وقوع، فرامیزی بودن از جمله مهمترین ویژگی های جرم جهانی به شمار می روند. سازمان یافتگی به عنوان یکی از صفات جرم جهانی ذاتاً یک صفت ایجابی و مثبت است. از نظر ویژگی های ساختاری، جرم های جهانی غالباً با مشخصاتی همچون عدم تمرکز، انعطاف پذیری، قابلیت انطباق، استفاده از فناوری های مدرن و گستردگی شبکه توصیف می شود.^۲

موسل توأمان به خشونت و نیرنگ یکی دیگر از خصیصه های جرم جهانی است که به این لحاظ کشف آن را مشکل می کند. قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، فساد مالی، تروریسم و پولشویی از این جمله اند.^۳

ماهیت ساختاری این جرایم جهانی است و عنصر جهانی همراه جرم است. بنابراین متفاوت از جرم های است که یک عنصرش خارجی است و مشمول حقوق جزایی بین المللی است. همچنین با جرائم بین المللی که در حقوق بین الملل کیفری مطالعه می شوند و نظم بین المللی را تهدید می کند (نسل کشی، جنایات جنگی، جنایت علیه بشریت و تجاوز که زمانی به آن ها در صلاحیت دیوان بین المللی کیفری است) متفاوت هستند.^۴

تفاوت این جرایم با جرایم سازمان یافته یکی در انگیزه ارتکاب (سودجویانه یا خشونت آمیز) و دیگری در ماهیت جهانی آن است. ویژگی های جرایم جهانی^۵ را می توان به شرح زیر ارائه کرد:

الف) خصیصه محلی و ملی ندارند. در اکثر نظام های حقوقی دنیا به عنوان جرم پیش بینی شده اند.

ب) با جهانی شدن اقتصاد، سیاست و فرهنگ رابطه تنگاتنگ دارند و آن ها را عمیقاً

1. Forbord, Loney & Davor, G. (2005), *women and children*, Trafford Publishing, Bloomington California.

به نقل از احمدی، احمد (۱۳۹۲)، پیشین، ص ۳۴.

2. Rotman, Edgardo (2001) *The Globalization of criminal violence*, Cornell journal of Law and public policy, No 49, p 5.

به نقل از احمدی، احمد (۱۳۹۲)، پیشین، ص ۶۴.

۳. احمدی، احمد، پیشین، ص ۶۴.

۴. نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۹۱)، "جرم شناسی جهانی شدن جرم"، پیشین، صص ۶-۷.

۵. با توجه به نو بودن این اصطلاح محقق تلاش نموده است تا با توجه گفتمان حاکم بر "جهانی شدن جرم" ویژگی هایی برای این نوع جرایم تعریف و احصاء نماید.

تحت تاثیر قرار می دهند.

ب) اجماع بین المللی عرفی و معاهده‌ای بر جرم انگاری این جرایم وجود دارد.
 ت) تهدید علیه صلح و امنیت بین المللی و امنیت انسانی محسوب می شوند.
 ث) کرامت انسانی را هدف گرفته‌اند و مانعی جدی برای تضمین حقوق بشرند.
 ج) دولت‌ها به تنهایی قادر به مبارزه علیه این جرایم نیستند. پیشگیری و مقابله با آن‌ها مستلزم هماهنگ‌سازی سیاست جنایی کشورها با یکدیگر است.
 د) سازمان یافتگی، پیچیدگی در ارتکاب و فرامرزی بودن از دیگر ویژگی‌های این جرایم است.

بنابراین، به نظر می‌رسد جرایم؛ قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، فساد مالی، تروریسم و پولشویی از این ویژگی برخوردارند، به همین منظور تحت عنوان جرایم جهانی مورد مطالعه قرار می‌نهند.

این تالیف پژوهشی از سه بخش تشکیل شده است؛ بخش اول تحت عنوان مبانی و منابع تعهدات دولت‌ها به پیشگیری از جرایم جهانی است که در فصل اول؛ مبانی تعهدات دولت‌ها به پیشگیری از جرایم جهانی و در فصل دوم؛ منابع تعهدات دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در واقع در این بخش به دنبال پیدایش سرچشمه و چرائی گرایش دولت‌ها به تعهدات پیشگیرانه و جستجوی منابع توجیه کننده آن هستیم.

در بخش دوم تحت عنوان جلوه‌ها (مصادیق) گرایش به تعهدات بین المللی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی، تلاش بر این است تا اولاً جلوه‌ها (مصادیق) تعهدات بین المللی دولت‌ها در پیشگیری از جرایم جهانی مندرج در اسناد بین المللی تبیین شوند (فصل اول) و ثانیاً؛ گونه‌های بین المللی پیشگیری از جرایم جهانی مورد تاکید جامعه جهانی مشخص گردند (فصل دوم). در واقع در این بخش به تبیین جلوه‌های تعهدات دولت‌ها به پیشگیری از جرایم جهانی، تلاش شده است تا گرایش دولت‌ها به انواع رویکردهای پیشگیری کنشی و واکنشی مورد بررسی قرار گیرد.

اما در بخش سوم، تحت عنوان ماهیت تعهدات پیشگیرانه و مسئولیت بین المللی دولت‌ها، تلاش شده است تا ابتداء ماهیت تعهدات پیشگیرانه دولت‌ها در اسناد بین المللی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد (فصل اول) و سپس مسئولیت بین المللی دولت‌ها در نقض این تعهدات نقد و بررسی شود (فصل دوم).